

Ivan MIKULČIĆ

## Lion Seal Ring from the Skopje Kale

UDK 904:671.121.5(497.711)

From March till October 2007 extensive excavations were conducted on the Skopje Kale area where there are remnants from a Byzantine fortification and the upper town of Skopje from the Middle Ages. Stratigraphically, layers were analyzed from the prehistoric, the early antique, early Byzantine period, from the mid- and late-Middle Ages, the Ottoman period and the remnants from the 20th century. In charge of the excavations was Professor Dragi Mitrevski who at the end of 2007 organized a pre-exhibition of selected items found during these excavations, accompanied by a catalog. In this catalog there is a representation, and photography of the ring that we will further analyze.<sup>1</sup>

In one sector on Kale managed by A. Papazovska and named as The Great Hrbat or also called The Cyclopes wall and close to the encased city gate, the medieval living compounds were found with a deep layer of ruins from the end of the 14 century. In this layer, and without any logic, the ring that is the topic of this conversation was found. In the same surroundings there were a number of workshops with fireplaces - blacksmiths, fragmented pottery and small copper coins, mainly a Bulgarian imitation of Komnen coins, several lead seals and some other small finds.

The ring is made of fine silver and then gold plated. When cleaning the ring, the gold plating was accidentally removed and so that's how it is represented in the catalog of the exhibition (Fig. 1).

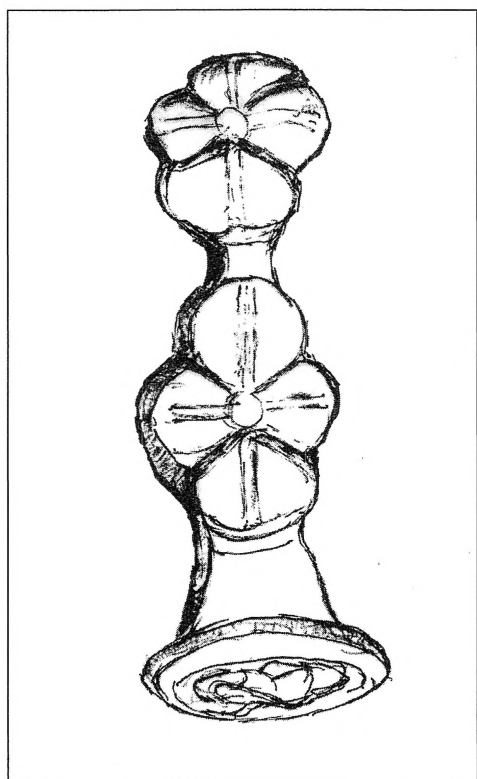
The ring is a quality product made for the ruling court, weighing 10 grams, meticulously crafted and specially made for a child's hand (finger). The rim of the ring is ornamented and modeled as a series of five rosettes, each with four petals (Fig. 2). After casting, the petals were slightly emphasized with engraved hyphens. The head of the ring has a flat oval plate shape with an engraved line on the rim. The lion figure is strongly stretched across the whole oval field of the ring's head. The lion's head is turned back with his mouth half open. The tail is elevated upwards and on half of the length it has a thick part which in fact is the root of the rising double tail. The walking movement of the lion's legs is long and stretched (Fig. 3). All this is a typical heraldic

---

<sup>1</sup> D. Mitrevski, 2007, 23.



**Fig. 1** Gold plated lion seal ring



**Fig. 2** Ornamented rim of the ring

pose. The size of the ring is 2 cm and corresponds to the finger of an older child. Its purpose is to stamp with its seal. This shows that it belonged to some aristocrat (Bolyar), perhaps someone from the circle of the royal court.

It is noted that at the beginning of 1392 Skopje was conquered by the Turkish Pasha Yigit-Beg. Excavations show that the city was badly damaged during that onslaught and left in ruins. Afterwards, only a portion of the middle section of the upper city (Kale) was restored. Destroyed parts of the rampart were patched with a poor technique and in the center a small fort as a new warehouse and armory was made. This fortress, which was once considered the strongest in this area, continued to exist for five more centuries as a place where guns were repaired and new ones were cast. Cannonballs of different calibers were also made, along with rifles, bayonets and other things. A large number of installations, workshops and a substantial quantity of weapons and weapons parts are a testament to everything that was said so far.<sup>2</sup>

Let's go back to our ring now. The lion is a figure that is a favorite of the Middle East, primarily in Persian art, which also inspired the art of nomadic Central Asia and the south Russian steppes.<sup>3</sup>

The Turkish threat forced the longtime rivals in this region, the Bulgarians and Serbs, to make marital links and ties in order to provide a mutual alliance and a

<sup>2</sup> In the inventory register (Defter) from 1459, we see all the items that were stocked in the warehouses and also the products that were manufactured on Kale.

<sup>3</sup> J. Jurkova – V. Penčev, 1990, 172.



**Fig. 3** Depiction of a lion from the ring

stronger resistance towards the enemy. Stefan Dushan was elected to be the King, he was crowned in Skopje in 1346.<sup>4</sup> A wall painting (mural) in the monastery church in the Polog region near Kavadarci (the western Tikvesh area) has recently been discovered. It bears inscriptions and a visual presentation of Dragushin, half-brother of Emperor Dushan.<sup>5</sup> Dragushin is a Bulgarian refugee originally from the tribe of the Nogaev. He is “Kumanich, Tatar”. These shocking data are on the inscription of the mural. Nevertheless, even these mutual links and alliances didn’t help against the Turkish threat. By the end of the 14th century, the Turks took over almost the entire eastern and central Balkans.

<sup>4</sup> K. Jiriček – J. Radonić, 1978, 311-315.

<sup>5</sup> C. Grozdanov – D. Čornakov, 1983, 64.

## Прстен со лав од Скопското Кале

### *Резимé*

Во текот на 2007 година (март-октомври) беа изведени обемни ископувања на Скопското Кале, каде лежат остатоците на византиската крепост и средновековниот Горен Град Скопје. Истражувана е стратиграфијата на слоевите од предисторијата, раната антика, рановизантискиот период, од полното и доцно средновековие, од турскиот период и остатоците од 20. век. Организирана е и прелиминарна изложба на избрани наоди од овие ископувања, пропратена со каталог. Во него е претставена и фотографија на овој прстен, за кој тука станува збор.

На еден од секторите на Кале, близу до засиданата градска порта, средновековните станбени слоеви завршуваа со силен слој на урнатини од крајот на 14.век. Во овој слој, без некој контекст лежеше и прстенот за кој зборуваме. На овој простор доминираше маса од разурнати работилници со огништа (ковачки, пропратена со искршена огнишна грнчарија и ситни бакарни монети) главно со бугарски имитации на комненовски скифати, неколку оловни печати и други ситни наоди. Прстенот претставува квалитетен дворски производ со тежина од 10 гр. прецизно изработен, за детска рака. Прстенот е изработен од fino сребро и потоа позлатен. При чистењето на прстенот случајно беше симната позлатата – така е и претставен во каталогот на изложбата. Алката е китнесто моделирана, како низа од пет розети, секоја со по четири ливчиња. По лиењето, овие цветови биле благо потенцирани со врежани цртички. Главата на прстенот има форма на рамна плочка, овална, со врежана линија по ободот. Цело поле зафаќа фигура на лав, длабоко врежана. Главата му е свртена наназад и со полуотворена уста. Опашката е поткрената нагоре и на половина од должината има китка, како зачеток на подоцнежниот двоен опаш. Одот е долг, расчекорен. Се ова е типична хералдичка поза. Големината на прстенот е 2 см и одговара на прст за повозрасно дете. Намената му беше, со него да се отиснува печат. Ова зборува дека му припаѓал на некој болјар, можеби од кругот на кралскиот двор.

Лавот како мотив е омилена фигура на пространствата на Блискиот исток, пред се во Персиската уметност, со која била инспирирана уметноста на номадската централна Азија и во јужноруските степи.

Турската опасност ги натерала долгогодишните ривали на овие простори, Бугарите и Србите, со женидбени врски да пружат заеднички отпор. Стефан

Душан беше избран за цар и крунисан во Скопје во 1346 година. Неодамна е откриена и фреска во манастирската црква во Полошко кај Кавадарци (западна Тиквешија) со натпис и ликовна претстава на Драгушин, полубратот на царот Душан. Драгушин е бугарски бегалец по потекло од племето Ногаево. Тој е “Куманич, Татар”. Овие шокантни податоци стојат на натписот на фреската. Сепак ни овие врски не помогнале да се спасат од турската опасност. До крајот на 14. век Турците завладеале со речиси целиот источен и среден Балкан.